

Van İnsani ve Sosyal Bilimler Dergisi- ViSBiD

Van Journal of Humanities and Social Sciences -VJHSS

Rudolfo Anaya'nın *Bless Me, Ultima* (1972) Adlı Romanında Rüya Görüşü Tekniğiyle Antonio'nun Düşleri

Antonio's Dreams with the Dream Vision Technique in Rudolfo Anaya's Novel Bless Me, Ultima (1972)

Bülent Cercis TANRITANIR*

Öz

Chicano edebiyatı 20. Yüzyılın ikinci yarısında yükselmeye başlamıştır. Ortaya çıkış nedeni büyük ölçüde Chicano hareketinin bir parçası olarak Amerika Birleşik Devletleri'ndeki Meksika kökenli Amerikalıların var olma çabaları ve kültürel farkındalıklarıdır. Chicano edebiyatına, hem kendi kendini tanımlamanın gücünden dolayı, hem de zengin, iki dilli, kültürlerarası bir mirasın gururunu geri kazanmanın bir yolu olması hasebiyle sahiplenilmiştir. *Bless Me, Ultima* 1972'de yayınlandığında, günümüz romanlarının ABD'nin güneybatısındaki Chicano deneyimi açısından ciddi bir ürün olarak ortaya çıktı. İlk yayınlanmasından otuz yıldan fazla bir süre sonra, roman hala Chicano edebiyatının en çok bilinen ve en çok satan eserlerinden biri olarak görülür. *Bless Me, Ultima*'nın başarısı, diğer yazarların Anaya'nın liderliğini takip etmelerinin ve romanın ortaya çıkardığı Chicano edebiyatının genel olarak Kuzey Amerika edebiyatına katkısının işaretleri haline gelen temaları kendi biçim ve tarzlarında keşfetmelerinin yolunu açmıştır. *Bless Me Ultima*'nın özü İspanyolca konuşan bir topluluk ile İngilizce konuşan bir toplumun dünyaları arasında sınır bölgesinde kimlik arayışıdır. Bu çalışma Rudolfo Anaya'nın *Bless Me Ultima* (1972) (*Kutsa Beni, Ultima*)'sında ana karakter olan Antonio'nun yaşadığı içsel ve dinsel çatışmalarının gördüğü rüyalar aracılığıyla nasıl ortaya çıktığı ve rüya imgelemi tekniğini kullanarak edebi olarak nasıl işlendiğini göstermeyi amaçlamaktadır. Kimlik arayışı içinde olan Antonio, anne ve babasının zıt isteklerine karşı belirsizlikler yaşamakta, bir yandan Tanrı'ya tutunmaya çalışırken öte yandan yaşadığı hayal kırıklıklarından Tanrı'yı sorumlu tutmaktadır ve bu süreçte doğüstü güçleriyle ortaya çıkan Ultima, Antonio'nun mücadelesine bambaşka bir boyut kazandırır ve onu istekleri doğrultusunda bağımsız olmaya itmektedir. Bu roman 7 yaşındaki Antonio'nun benlik sorgulayışı, çocukluktan yetişkinliğe geçtiği süreçte yaşadığı zorlukları, etrafında meydana gelen sıradışı olayları, toplum ve aile baskısının yarattığı bunalımları ve bu dönemde yaşadığı gelgitleri ustaca ele almaktadır. Antonio'nun gördüğü karanlık rüyalar bu süreç hakkında bizi onun iç dünyasına sürüklerken, romanın sonraki bölümlerinde yaşanacak olan mistik ve doğüstü olaylar dizisiyle ilgili de ipuçları veriyor.

Anahtar sözcükler: Rudolfo Anaya, Kutsa Beni, Ultima, Rüyalar.

* Prof. Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, btanritanir@yyu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-3276-7922.

Abstract

Chicano literature began to rise in the second half of the 20th century. It emerged largely because of cultural awareness as part of the Chicano movement and the struggle for existence of Mexican-Americans in the United States. Chicano has been embraced as a way to restore both the power of self-identification and the pride of a rich, bilingual, cross-cultural heritage. When *Bless Me, Ultima* was published in 1972, was a serious product for today's novels' Chicano experience in the southwestern United States. More than three decades after its original publication, the book is still one of the best-known and best-selling works of Chicana/o literature. The success of *Bless Me, Ultima* has paved the way for other writers to follow Anaya's lead and explore, in their own forms and styles, the themes revealed by the novel that have become hallmarks of Chicana/o literature's contribution to North American literature in general. The essence of *Bless Me, Ultima* is the search for identity in the borderland between the worlds of a Spanish-speaking community and an English-speaking community. This study aims to show how the inner and religious conflicts experienced by Antonio, the main character in Rudolfo Anaya's *Bless Me Ultima* (1972) are revealed through his dreams and how they are handled in a literary way using the dream imagery technique. In search of identity, Antonio experiences uncertainty against the contradictory wishes of his parents, while trying to hold on to God, on the other hand, he blames God for his disappointments, pushes him to be independent in line with his wishes. This novel masterfully deals with 7-year-old Antonio's self-questioning, the difficulties he experienced during his transition from childhood to adulthood, the extraordinary events that took place around him, the depressions caused by social and family pressure, and the tides he experienced during this period. While Antonio's dark dreams drag us into his inner world about these processes, it also gives clues about the mystical and supernatural series of events that will occur in the next chapters of the book.

Keywords: Rudolfo Anaya, Bless Me, Ultima, Dreams.

Giriş

Öncelikle Meksika kökenli Amerikalı yazarlarca üretilmiş olan edebiyat olan Chicano¹ edebiyatını belli başlı yönleriyle ele almak yararlı olacaktır. Chicano edebiyatı, etnisite duygusunun edebi duyarlılıklarının kritik bir parçası olduğu ve etnik deneyimleri tasvirinin temel ilgi alanı olduğu Amerika Birleşik Devletleri vatandaşları ve Meksika kökenli sakinleri tarafından üretilen eserler bütünüdür der Paredes (1978: 71). Ona göre yerli Meksikalılar, etkileyici folklor ve edebiyat gelenekleri de dâhil olmak üzere karmaşık kültürler geliştirmiş olsalar da, İspanyollar, özellikle dil ve din kurumları olmak üzere, bu geniş topraklarda kendi kültürlerini hızla empoze etmişlerdir. Meksikalı-Amerikalı bir yazar olan Rudolfo Anaya, *Bless Me, Ultima*, *Heart of Aztlan* ve *Tortuga* gibi eserlerinde Chicano edebiyatına ağırlık vererek edebiyat dünyasına büyük katkılarda bulunmuştur. Black, Rudolfo A. Anaya'nın *Bless Me Ultima* (1972)'nin bir kültürleşme romanı olduğunu ve yazarın bu romanla şiirin müziğiyle şarkı söyleyen bir düzyazıyla okuyucunun zihnini zaman zaman silip süpüren bir roman olduğunu; kimi zaman Chicano kültürünün etnik tarihinin zenginliğiyle okuyucuyu büyülediğini, kimi zaman da gençliğin masumiyetini ve kendi kimliğini yeniden bulma şansı yarattığını iddia eder (2000: 146). Yüzeysel ve tarihsel temalardan ziyade yazar, daha çok doğa, mit, inanç ve yabancılaşma gibi doğal ve fizyolojik temellere odaklanmıştır. Anaya, modern kapitalizmi reddederek ve yazılarında New Mexico kırsalının Katolikliğini ve İtalyan'ı kullanarak atalarına bağlı kalmıştır. Cadı veya Curendero² karakterleri çoğunlukla *Bless Me, Ultima*'da görülür. Bir röportajda Rudolfo Anaya, 'Ben büyürken, Curanderolar, bir bebek dünyaya geldiğinde yardım eden insanlardı. *Bless Me, Ultima*'da, şifacı ya da Curandero olan kadınların sahici dünyasına girdim ama iyi ve kötü arasındaki çatışmayı kurmak için onu biraz büyücülüğe taşıdım' der (Bridges,

¹ Birleşik Devletlerde yaşayan Meksika kökenli Amerikanlıların edebiyatı anlamına gelen 'Chicano' sözcüğü kullanılacaktır.

² Bir curandero veya curandero, Amerika Birleşik Devletleri'nde ve Latin Amerika'da bulunan geleneksel bir Yerli Amerikalı şifacı veya şaman. <https://educalingo.com/tr/dic-en/curandera>.

Rudolfo Anaya'nın *Bless Me, Ultima* (1972) Adlı Romanında Rüya Görüşü Tekniğiyle Antonio'nun Düşleri

Röportaj, 2009). Anaya, gerçek deneyimlerini, gerçek ve sihir unsurlarını yazılarında bir araya getirir. *Bless Me Ultima* onun genel yazma tekniğine güzel bir örnek olarak gösterilebilir ve 1940'lı zamanları kendi açılarından incelemek için en iyi kitap olarak seçilebilir. 1972'de yayınlanan *Bless Me Ultima*'nın en başarılı eseri, yazdığı ilk yayınlanmış eseridir. Chicano edebiyatının güzel bir örneği olarak görülür, kırsal New Mexico'nun gerçek tasvirlerinden oluşması ve sihirle gerçeği başarılı bir şekilde birleştirmesi nedeniyle Premio Quinto Sol ödülünü almıştır. *Bless Me, Ultima* yarı otobiyografik olarak tanımlanabilir, çünkü Antonio olgun bir çocuk olarak hikâyesine genç bir çocuk olarak hizmet eder, öte yandan Anaya'nın kullandığı için yarı biyografik bir roman olarak tanımlanabilir. Gerçek yaşam deneyimleri bu romanda büyük ölçüde yer alır. Roman aynı zamanda bir okuyucunun çocukluktan yetişkinliğe kadar hayatına tanık olduğu bir bildungsroman olarak da görülebilir. Scott Wood romanı *America Press*'te şu şekilde tanımladı: “Bu, yalnızca Premio Quinto Sol edebiyat ödülüne layık görülme, dikkate değer bir kitap. . .ama aynı zamanda hassas duyu ve güçlü manevi iletişimiyle tüm merak uyandıran karmaşıklığı içinde Chicano bilincinin etkili olarak ortaya koyar... Tür sorunu, Anaya'nın romanını yalnızca belirli bir edebi gelenek içine yerleştirmekle kalmadığını, aynı zamanda onun estetik bir göstergesi olarak da görüldüğü iddia edilir. *Bless Me, Ultima*'nın haç biçiminde kodladığı kültürel, politik ve ekonomik uyumsuzlukların estetik bir göstergesi olarak işlev gördüğü ifade edilir (Torres, 1991: 249). Roman bir kurgu eser olmasının yanısıra yetişkin öyküsü niteliğindedir. Bu metinde karakterlerini şekillendiren ve tanımlayan sosyal ve kültürel unsurlar gösterilir. Erkek deneyimi ile birlikte Chicano halkının doğru kimlikleri bulma mücadelesini resmeder. Birey ve sanatçı kimlikleriyle kendi kültürlerine ve insanlarına ihanet ederler (Klein, 1992: 21). Bir söyleşisinde yazar “Chicano edebiyatının bu ülkede oynayacağı çok özel bir rol var” diyor (Kenyon, 1992:125). Ona göre “Anaya için yazmak bir rutin değil. Yaratan insanın işi alışkanlık değil, çok önemli bir ritüeldir. Bir evren yaratır, onu enerjimizle besler ve dengede tutarız. Dikkatli olun. Yaratarak, benim durumumda, yazarak, bağlantı kurmaya devam ederiz. Bu saf enerjidir ve saf içgörü olabilir. Duyarlı kişiye duyulan aşk gibi, yaratıcılık da yenilenir” (1992: 127). Yazar kısa öykünün sözlü geleneğe sunulduğunda basit ama zorlayıcı olabileceğini ifade eder. Yazarın yaşam duygusunu yansıtan bir vizyonun ifadesinde dil ve biçimle bağlantı kurmak için yerel arenasının ötesine geçilebilir. Yazar, kelimelerle çalışan bir zanaatkârdır ve bu nedenle kullandığı dile sahip olmalıdır. Ama aynı zamanda "iç sesini" de aramalıdır; zanaatın birçok varyasyonunu denemeli ve kullanmalıdır, “hikâyenin doğasında var olan gerçeğe” yönelik yazmalıdır, üslup ve formun keskin bir şekilde farkında olmalıdır (Anaya, 1994: 177-197). Öte yandan Abádi-Nagy romanın bir olgunlaşma romanı olduğunu ve Güneybatı Amerika'nın çok kültürlü ortamında kültürlerarası deneyim yoluyla Chicano kimliğinin gelişim sorunsalını ele aldığını tartışır. Bu roman ona göre değerlerin ve anlamların ortak seviyesini değil, kendi metinsel göndergesel dünyasını nasıl özel ve ayırt edici bir şekilde kendine ait kılabileceğini gösterir. Bu yüzden roman, kültürel ve dini kavramların kıyamete yakın sürtüşmeleriyle dolu günümüzde sistemlerin, *Borderlands / La Frontera*'nın çok ötesinde bir öneme sahiptir (2015: 15-36).

Romanın nihai mesajı, Avrupa merkezli siyasi, teknik ve kültürel hegemonyanın zorbalığına karşı en etkili silah olarak Chicano sanatındaki gizli bir iyimserliktir (Taylor, 1997: 265). Taylor'a göre, uyuyan ve gelişmekte olan kültürlerde aranan sırların tipik özelliği olan Chicano sırları, yabancı bir düzlem gibi görünen bir yerde uygun bir yerin eksik kaldığı duygusuyla ilgilidir. Kimliğin geri kazanılması ve yeniden ortaya konması, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki belirli azınlık kültürlerinin egemenlik ve dönüşüm stratejisini haklı çıkaran ideolojik bir imaj adına Avrupalı-Amerikalı tarafından Chicano kimliğinin yaygın şekilde deforme edilmesidir. Chicano'nun “öteki” tarafından ve çok sık olarak tasarlanan “farklı” gerçekliğini geri almasıdır (1997: 265) Chicano'nun gizlilik klişesinin edebi olarak kendine mal etmesi ve istismar etmesi, Avrupalı-Amerikalının siyasi, teknik ve dilsel iktidar kibrine karşı çıkar. Anaya'nın kurgusu İngilizlerin kibrini ve gücün gururunu unutmaya ve yeni bir Amerikan kaderi miti oluşturmak için iş birliği yapmaya genel bir davettir. Yazar ayrıca bu kitaptaki rüyaları bir çocuğun, Antonio'nun hayata dair kafa karışıklıklarını, onu hayatın anlamını araştırmaya iten şeyleri ve sahip olduğu derin korkuları göstermek için kullanır. Okuyucu, gördüğü rüyalarından aile baskısına ve bir çocuğun, annesinin ve toplumun uyduğu katı

Hıristiyanlık kuralları nedeniyle günahkâr olma korkularına tanık olur. Bu çalışmada, ortaçağ edebiyatında kişinin kendini keşfetmesini ortaya çıkarmak veya rüyalar üzerinden toplumsal kurumları eleştirmek için kullanılan rüya görme açısından rüya dizileri incelenecektir. Postmodern bir eserde rüya görme tekniğinin unsurlarının nasıl görülebileceği metinlerarasılık boyutuyla ele alınacaktır. Antonio yedi yaşında New Mexico'da yaşayan bir çocuktur. Çiftçilik yapan Luna kültüründen gelen annesi Maria Luna, katı bir Katolik kadındır ve oğlundan rahip olmasını ister. Babası Andrew Marez, macera arayan Marez kültüründen geliyor ve oğulları ile birlikte yeni bir hayat için Kaliforniya'ya gitmek ister. Güçlü anlamına gelen Ultima veya Grande, yaşlı bir kadındır ve şifalı otlar kullanarak insanları iyileştirir. Bazıları Ultima'yı cadı olarak görürken, diğerleri onu kutsanmış ve günahsız olarak tanırlar. Kitaptaki bir diğer önemli karakter ise Tenorio. Ultima'nın büyü yaptığını ve kızının ölümüne neden olduğunu düşündüğü için onu öldürmek istiyor. Antonio'nun İkinci Dünya Savaşı'na giden ve bir süre sonra savaştan dönen üç ağabeyi vardır ve savaşın mağdurları olarak nitelendirilebilirler. Antoino'nun kız kardeşleri Deborah ve Theresa, çalışkan ve uyumlu oldukları için iyi kızlar olarak tasvir edilir. Hikâye boyunca Antonio hayatını sorgular ve cinayetlere tanık olmak gibi korkunç olaylar yaşar. Annesi onu rahip olmaya teşvik ederken, babası annesinin düşünceleriyle alay eder ve büyük bir yalana inandığını söyler. Antonio'nun da daha önceki olayları hissedebileceği veya rüyasında görebileceği bir içgüdü gücü vardır. Antonio, Ultima ile iyi bir dostluk kurar ve onun ailesi, din adamları hakkındaki düşüncelerinden yararlanır. Geleceği için doğru bir yol bulmak ister ama kararlarından emin olamaz. Amcası Lucas, Tenorios kızlarının büyülenmesi nedeniyle ölüm döşegindeyken Ultima onu iyileştirir ama Tanrı amcasına yardım etmez. Ancak annesi, Tanrı'nın en güçlü olduğunu ve tüm sorunları çözebileceğini söylüyor, peki gerçekleri görmesine rağmen Tanrı masum bir adama neden yardım etmez. Antonio nehirde bir altın sazan görür ve bunun büyülü olduğunu düşünür. Arkadaşı Samuel altın sazan hakkında bilgi verir ve 'bu dünyanın sahibi odur, insanlar her şeyi kirletmeye devam ederse hepimizi cezalandırır ve tüm dünya sular altında kalır' der. Hangi Tanrı'ya inanacağını sorgularken, annesinin ve babasının zıt istekleri onu çıldırtıyor. Hikâye boyunca garip rüyalar ve kafa karışıklıkları görür. Tenorio, Ultima'nın ruhunun içinde yaşadığına inandığı için Ultima'nın baykuşunu öldürür ve Ultima öldüğü için bu cinayet onu haklı çıkarır. Hikâyenin sonunda, kelimelere dökülme de okuyucu Antonio'nun rahatladığını ve Ultima'nın daha önce söylediği gibi anne babasına değil, inandığını yaşayacağını anlayabilir.

Edebiyatta Rüya Görüşü³

Bir rüya vizyonu, bir rüyanın veya görüşün normal bir uyanıklık durumunda hayalperest veya rüya sahibi için mevcut olmayan bir bilgiye veya gerçeğe sahip olarak anlatıldığı edebi bir araçtır. Şiir, anlatıcının rüyayı kaydetmeye kararlı bir şekilde uyanmasıyla sona erer, böylece şiir üretilir (Wikipedia)⁴. Bu tür tipik olarak, bir anlatıcının uykuya dalma, rüya görme ve uyanma deneyimlerini anlattığı bir yapıyı takip eder ve hikâye genellikle bir alegori ile yapılır. Şiirin konusunu oluşturan rüya, şiirde erken atıfta bulunulan uyanırken yaşadığı olaylar tarafından yönlendirilir. "Vizyon", rüya halinin ürünü olan yaratıcı manzaraların olasılıkları aracılığıyla uyanık haldeki yaşanan endişelere yöneliktir. Rüya sırasında, anlatıcıya, genellikle bir rehberin yardımıyla, uyanırken yaşanan endişelere potansiyel çözümler sağlayan bakış açıları sunulur. Şiir, rüyayı kaydetmeye kararlı anlatıcının uyanmasıyla sona erer- böylece şiir üretilir. Rüya görme geleneği Avrupa, Eski Rus, ortaçağ Latin, Müslüman, Gnostik, İbranice ve diğer edebiyatlarda yaygın olarak kullanılmıştır. Konuyla ilgili bir makalede rüya görüşü tekniğini şöyle açıklanır:

Bugün pek çok kişi rüya incelemesini esas olarak Sigmund Freud ve Karl Jung ve 20. yüzyıl psikanaliz pratiği ile ilişkilendirse de, bu teorisyenler araştırmalarında yaklaşık sekiz yüz yıllık bir beklentinin sonucu olarak gördüler, çünkü ortaçağ insanları rüyalar ve

³Özellikle ortaçağ edebiyatında, ana karakterin uykuya daldığı ve alegorik, didaktik veya ahlaki öneme sahip olayları deneyimlediği bir anlatı şiiri. (Wikipedia).

⁴ Bir rüya vizyonu veya Visio, bir rüya veya vizyonun, normal bir uyanık durumda hayalperest veya vizyon sahibi için mevcut olmayan bir bilgiyi veya bir gerçeği ifşa ettiği şeklinde anlatıldığı edebi bir cihazdır. (Wikipedia).

Rudolfo Anaya'nın *Bless Me, Ultima* (1972) Adlı Romanında Rüya Görüşü Tekniğiyle Antonio'nun Düşleri

anlamları ile yoğun bir şekilde ilgileniyorlardı. Diğer ortaçağ edebi formlarında olduğu gibi, döneme özgü bir tür olan rüya görüşü, klasik ve antik otoritelere yönelik ortaçağ saygısı üzerine güvenli bir şekilde temellendirilmiştir. Her şeyden önce, edebi bir araç olarak rüyaların veya vizyonların kullanılması, en yüksek metinsel otorite olan Kutsal Yazılar tarafından onaylanmıştır. “The Medieval Dream Vision”

Sigmund Freud, rüyayı 'rüyalarda olduğu gibi bilinçaltına giden kraliyet yolu olarak tanımlar, böylece egonun savunması alçılır, bastırılmış duyguların bir kısmı çarpık biçimde de olsa farkındalığa ulaştırılır' (Aktaran Mandal, 261). Bilinçaltı için önemli işlevlere sahiptir ve bilinçaltının nasıl çalıştığına dair değerli ipuçları olarak hizmet eder. Edebi eserler sadece çağlar boyunca rüya görmeye devam eden bir hayranlığı göstermekle kalmaz, aynı zamanda insanların rüya görmenin doğası ve süreci hakkındaki inançlarındaki değişimleri de gösterir. Rüyalar ayrıca bastırılmış arzuları, korkuları ve istekleri göstermek, önceden haber verme veya geri dönüşler için kullanılmıştır. Edebiyatta rüyalar, karakterlerin iç dünyasını ortaya çıkarır ve anlatıcının bilinçdışı zihninin kapılarını açar. C S Lewis Büyük Boşanma'da rüyayı ahlaki bir ders olarak kullanır ve hayata dair farkındalık yaratmayı ister. Rüya görme terimi olarak ortaçağdan itibaren özellikle şiirde kullanılmıştır. Chaucer, rüya görümünü yaygın olarak kullanmıştır ve örneğin Parlamento Kuşları, *The Prologue to the Legend of Good Women*'daki yazılarında rüya görmenin başarılı bir şekilde kullanıldığı iyi bir örnek olarak bilinir. William Langland'ın “Piers Plowmana” şiiri, rüya görmenin en iyi örneklerinden biridir. Langland kiliseyi eleştirir ve gerçek bir Hıristiyan yaşamı ister ve bunu *Bless Me, Ultima*'da görüleceği gibi rüya görme ve alegorik karakterler kullanarak yapar. Ancak bir okuyucu, J.K. gibi romanlarda rüya görmeyi bulabilir. Rowling'in Harry Potter'ı, Lewis Carroll'un *Alice'in Harikalar Diyarı*'ndaki maceraları, James Branch Cabell'in *Smirl*'i vb. rüya görme, birinci şahıs anlatımı, hayalperestin gerçek dünyada doğüstü veya efsanevi olaylarla karşılaştığı ışıklı bir deneyimi betimleme ve ders verme gibi merkezi unsurlara sahiptir. Melankoli içinde olan ve uyumadan önce zihinsel karışıklık yaşayan hayalperest için. Rüya görme, toplumun yaşadığı ve aile, kilise veya toplumun kendisi gibi her türlü anayasanın şiddetli baskısına maruz kalması nedeniyle kullanılmıştır. Yazarlar, rüya görme tekniğini kullanarak toplumu eleştirmişlerdir ve bu, okuyucuların bilinen bir şekilde ahlaki bir ders veren bir esere alışması nedeniyle kitabı daha çekici hale getirmiş, ancak rüyaları kullanmak okuyucuya mesaj göndermenin iyi bir yolu olarak görülmüştür.

***Bless Me, Ultima*'daki Rüyalar**

Antonio'nun gördüğü rüyalar okuyucuya bazı mesajlar verir. İlk rüyasında gerçek doğumunu görür ve amcaları ve babasının arkadaşlarının onun bir Luna veya bir Marez olacağına dair bir iddiaları vardır:

Annemin erkek kardeşlerini, amcalarımı El Puerto de los Lunas'tan tanıdım. Törenle içeri girdiler. Karanlık, düşünceli gözlerinde sabırlı bir umut kıpırdadı. Bu bir Luna olacak, dedi yaşlı adam, çiftçi olacak ve gelenek ve göreneklerimiz sürdürecektir. Belki de Tanrı ailemizi kutsayacak ve bebeği rahip yapacak... O bir Marez, diye bağırdı vaqueros. Ataları fatihlerdi, yüzdükleri denizler kadar huzursuz ve fethettikleri topraklar kadar özgür insanlardı. O babasının kanında! Kesin! ağladı ve erkekler sustu. Bu bebeği hayatın ışığına çektim, bu yüzden doğum sonrası ve onu bir zamanlar sonsuzluğa bağlayan kordonu gömeceğim. Onun kaderini sadece ben bileceğim. (Anaya, 1994: 4)

Bu ilk rüya, okuyucuya, Antonio'nun ebeveynleri onun için zıt dilekleri olduğu için zorluk çekeceğini haber verir. Kaderine karar vermeyecek ve hangisinin kendisi için en iyi olduğunu seçme hakkına sahip olmayacaktır. Baskın olan maçı kazanacak ve Antonio onu seçmek zorunda kalacaktır. Bu rüyanın bir diğer önemli habercisi ise Ultima'dır. Bu alıntıdan görebileceği gibi, Ultima'nın büyük bir gücü vardır ve Antonio'nun hayatında önemli bir karakter olacaktır. Her durumda ve zorlukta ona danışacaktır. Onu zor bir durumda sakinleştirebilecek tek şey Ultima'nın varlığıdır. Yukarıda bahsettiğim gibi, rüya görme olayları önceden haber vermek için kullanılmıştır

ve bu rüya görme yöntemini açıkça gözlemek mümkündür. İkinci rüyada Antoino kardeşinin dönüşünü görür ve Batı'ya gitmekten ve hayatın orada olduğuna inanmaktan bahsederler. Antoino'ya:

'Sen Luna'sın; Biz Marez'iz, sen annemizin istediği gibi rahip olacaksın ama bizde Marez kanı var ve burayı terk edeceğiz.' Bir süre sonra kardeşleri savaştan döner ve çalışmak için Batı'ya gitmek isterler. Aslında istikrarın kendileri için uygun olmadığına ve Guadalupe'de yaşamının yaşamak anlamına gelmediğine inanıyorlar. İkinci rüya da kardeşlerinin ayrılışının habercisidir: ...Anne, ağladım, kurtuldun! Hepimiz kurtulduk! Evet, Antonio'm, gülümsedi, Kutsal Annemiz Kilise tarafından kutsal kılınan ayın suyunda vaftiz edilen bizler kurtulduk. Yalanlar! diye bağırdı babam, Antonio ayın kutsal suyunda değil, denizin tuzlu suyunda vaftiz edildi! Döndüm ve cesetlerle dolu kıyıda durduğunu gördüm. Vücutuma yayılan keskin bir acı hissettim. Ah lütfen söyle bana damarlarımda akan su hangisi, diye inledim; ah söyle bana yanan gözlerimi yıkayan su hangisi! (Anaya, 1994: 120).

İşte bu Antonio'nun bir başka rüyasıdır ve okuyucu çocuğun şaşkınlığını hissedebilir. Katı bir Katolik kadın olan annesi, kutsal suda vaftiz edildiği için kurtulduğunu söyler; ama doğanın gücüne inanan babası onu reddeder. Bir ilişkiye karışır ve neden masum olduğunu öğrenmek ister. Öte yandan, bir rahip olarak onu mutlu etmek istediği için annesinin hayallerini gerçekleştirilememekten korkar. Rudolfo Anaya, çocuk üzerindeki aile baskısını eleştirir ve baskının onu çıldırttığını okurlarına gösterir. Rüya tabirleri kurumların eleştirilmesinden oluşur ve bu rüyada anne ve babanın çocuğa yaptığı baskı, okuyucuya her türlü baskının kişinin sağlıksız olmasına ve kararlarında özgür olmasına yol açacağını gösterir. Genç bir erkek için böyle bir rüyanın ve bu yaşta günah işlemekten korkmanın normal bir süreç olmadığı açıktır.

Analiz edilmesi gereken diğer rüya, günahkâr olma korkularını içerir ve Antonio, Tenorio hakkında Tanrı'ya, iyi bir adam olan Narcisco'yu öldürdüğü için Tanrı'nın onu cezalandırması gerektiğini söyler:

Seni aptal çocuk, diye kükredi Tanrı, kendi tuzağına düştüğünü görmüyor musun! Her şeyi affeden bir Tanrı'nız olurdu, ancak kişisel kaprislerinize gelince intikamınız için ceza arıyorsunuz. Annemin cennetimi yönetmesini sağlardın, tüm günahkârları bağışlaması için ona gönderirdin ama aynı zamanda onun ellerini intikamın kanıyla kirletmesini de sağlardın- İntikam Benimdir! diye bağırdı, senin altın sazanların bile bir tanrı olarak bu gücünden vazgeçmezdi! Ah, ağladım, bağışla beni Tanrım! Günah işledim, düşüncede, sözde ve eylemde fazlasıyla günah işledim. Düşüncelerim beni tuzağa düşürdü ve senden kaçmamı sağladı! (Anaya, 1994: 173).

Antonio, hangi Tanrı'ya inanması gerektiği sorusuna cevap vermek istiyor. Kilisedeyken Tanrı'ya derin bir bağlılık hisseder ama göle dönüp altın sazanı görünce böyle güzel bir balığın Tanrı'nın dünyası olabileceğini düşünür. Sorularına cevap bulamadığı için üzülür. Katı bir din anlayışı, bir çocuğu günahkâr hissettirir. Arkadaşları da Tanrı'ya inanmadığı için arkadaşı Florence'a zalimce davranır. Toplumdan dışlanmaktan korkar ve Katoliklik hakkında soru sormaktan çekinir. Bunlar zihninde karışıklık yaratır ve yukarıdaki gibi rüyalara neden olur. Anaya o dönemde otorite olan kiliseyi eleştirir. Yukarıda da yazıldığı gibi rüya görme, kurumları eleştirmek için kullanılmıştır.

Sonuç

Rudolfo Anaya, kitaplarında Chicano kültürünü gözler önüne serer ve bu romanda diğer birçok kültürel yansımaların yanısıra Antonio'nun kardeşlerine İkinci Dünya Savaşı'nın sonuçlarını aktarır. Okuyucusuna Antonio'nun rüyalarından çıkardığı sonuçları görebilme şansı verdiği gibi, bir çocuk üzerindeki aile ve toplum baskısı ne tür sonuçları olabileceğini en sert ve acımasız haliyle yansıtma çabasıdadır. Romanda rüyalar önemli bir rol oynamaktadır; çünkü yaşanan her türlü olay rüyalardan yola çıkılarak analiz edilebilmektedir. Rüya görme tekniği Ortaçağ'da şürde kullanılırken, edebi eserlerde rüya kullanımı sadece bu döneme ait değildir. Postmodern edebiyatta rüya görme, salt rüya olarak adlandırılmaz, bu romanda yansıtıldığı gibi postmodern gelenekte bilinçaltının su

Rudolfo Anaya'nın *Bless Me, Ultima* (1972) Adlı Romanında Rüya Görüşü Tekniğiyle Antonio'nun Düşleri

yüzüne çıkarılmasının yanısıra bir tür roman anlatım tekniği olarak da kullanıldığı görülmektedir. Birinci tekil şahıs anlatıcı, kurumların eleştirilmesi ve haber verme, rüya görme tekniğinin ana unsurları arasında değerlendirilmektedir. *Bless Me, Ultima* bu unsurlara sahiptir ve rüya görme tekniği kullanılarak analiz edilebilir. Roman, okuyucuya rüyalar yoluyla, toplumun ve ailenin neden olduğu baskılara maruz kalan bir çocuğun karanlık bir bilinçaltıyla bu karışıklıktan dolayı büyük üzüntü duyabileceğini ve bu durumun bir tür travmaya da neden olabileceğini gösterir.

Kaynakça

Abádi-Nagy, Zoltán. (2015). "Positioning Analysis of Intercultural Information Processing in a Multicultural Borderland: Rudolfo A. Anaya's 'Bless Me, Ultima.'" *Hungarian Journal of English and American Studies* (HJEAS), vol. 21, no. 1, Centre for Arts, Humanities and Sciences (CAHS), acting on behalf of the University of Debrecen CAHS, Ss. 15–36, <http://www.jstor.org/stable/44790629>.

Anaya, Rudolfo. (1994). *Bless Me, Ultima*. A Time Warner Company. Web.

Anaya, Rudolfo, and R. S. Sharma. (1994) "Interview with Rudolfo Anaya." *Prairie Schooner*, cilt. 68, no. 4, University of Nebraska Press, Ss. 177–87, <http://www.jstor.org/stable/40633888>.

Black, Debra B. (2000). "Times of Conflict: 'Bless Me, Ultima' As a Novel of Acculturation." *Bilingual Review / La Revista Bilingüe*, vol. 25, no. 2, Bilingual Press / Editorial Bilingüe, , Ss. 146–62, <http://www.jstor.org/stable/25745700>.

Blanch, Robert J. and Julian N. Wasserman, (1995). *From Pearl to Gawain: Forme to Fynism* (Gainesville, Fla.: University Press of Florida).

Bridges, Lawrence. (2009). *A Conversation with Rudolfo Anaya* by Directed by Lawrence Bridges, <https://www.youtube.com/watch?v=LRF6vNzjSTU> 11 Temmuz 2009.

Derek Brewer and Jonathan Gibson, eds., (1997). *A Companion to the Gawain-Poet* (Cambridge, England: D. S. Brewer,) *Dreams in Literature*. bsmeyersauthor.wordpress.com. 6 Kasım 2006. 24 Mart 2016.

Engen, Kelsien. (2015). "Dream a Little Dream: Using Dreams in Literature". kelsieengen.com. 25 Eylül. Web. 25 Mart 2016.

Freud, Sigmund. (1913). *The Interpretations of Dreams*. New York: Macmillan Press. Web. s. 490-496.

Kenyon, Karen. (1989). "Visit With Rudolfo Anaya." *Confluencia*, Cilt. 5, no. 1, University of Northern Colorado, Ss. 125–27, <http://www.jstor.org/stable/27921891>.

Klein, Dianne. "Coming of Age in Novels by Rudolfo Anaya and Sandra Cisneros." (1992). *The English Journal*, cilt. 81, no. 5, National Council of Teachers of English, Ss. 21–26, <https://doi.org/10.2307/819890>.

Kogan, Jackie. (2016). "Bless Me, Ultima" by James Brunelle. Csun.edu.com. Web. 22 Mart.

Lirola, Maria Martinez. (2006). *The Relationship Between Ideology, Superstition And Marked Syntax In Rudolfo Anaya's Bless Me, Ultima*. *Revista Virtual de Estudos da Linguagem*. Web. s. 11.

Mandal, Bishakha. "The Concept of Dreams, Exploration and Expedition in the development of Identity in Paulo Coelho's 'The Alchemist'" *JETIR* Nisan 2018, Cilt 5, Sayı 4.

Naranjo, Juan Meneses. (2008). "Walking Down The Borderline: Hybridity And The Modulation Of The Self In Three Canonical Chicano Novels". ual.es.com. Web. s. 13.

Paredes, Raymund A. (1978). "Special Feature: The Evolution of Chicano Literature." *MELUS*, cilt. 5, no. 2, [Oxford University Press, Society for the Study of the Multi-Ethnic Literature of the United States (MELUS)], Ss. 71–110, <https://doi.org/10.2307/467466>.

Pérez-Torres, Rafael. (1998). "Rudolfo Anaya's Novels: A Collection of Critical Approaches." *Bilingual Review / La Revista Bilingüe*, vol. 16, no. 2/3, Bilingual Press / Editorial Bilingüe, 1991, Ss. 247–51, <http://www.jstor.org/stable/25745087>.

Russell, J. Stephen. *English Dream Vision 'Anatomy of a Form'*. Ohio State University Press.. Web. s. 2-10.

Sarhan, Qassım Salman, (2014). "Dream Vision in Chaucer's Poetry". *Iraqi Academic Scientific Journals* College of Education/ University of Al-Qadissiya. Print. Cilt.1 Sayı:18, s. 12-20.

Stone, Dan. (2016). 'An Interview with Rudolfo Anaya'. Neabigread.com. Web. 25 Mart.

Şen, Hasine. (2001). "Mythic Visions of the Borderland: Rudolfo Anaya's Bless Me, Ultima". *Journal of Arts and Sciences.* Web. s. 168.

Taylor, Paul Beekman. (1997). "Chicano Secrecy in the Fiction of Rudolfo A. Anaya." *Journal of the Southwest*, vol. 39, no. 2, *Journal of the Southwest*, Ss. 239–65, <http://www.jstor.org/stable/40170010>.

"The Medieval Dream Vision" (2021). *Arts and Humanities Through the Eras*. Eylül 22, Encyclopedia.com: <https://www.encyclopedia.com/humanities/culture-magazines/medieval-dream-vision> dan çekilmiştir.